

POSTANOWIENIE

Dnia 19 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz

w sprawie z powództwa M. T.
przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 19 kwietnia 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w W.
z dnia 17 stycznia 2017 r., sygn. akt VI ACa .../15,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego;**
- 3. przyznaje radcy prawnemu M. W. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego**
w W. kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) wraz z należnym podatkiem od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 17 stycznia 2017 r. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na jej oczywistą zasadność, a na wypadek uznania przez Sąd Najwyższy, że nie jest ona oczywiście uzasadniona, wskazał na wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego i potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. W ocenie skarżącego konieczne jest rozstrzygnięcie, czy w świetle treści art. 45 ust. 2 i art. 49 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji w brzmieniu obowiązującym w dniu 9 października 2003 r. (ówcześnie Dz. U. Nr 133, poz. 882 ze zm.) zapłata przez dłużnika poza postępowaniem egzekucyjnym długu objętego egzekucją jest równoznaczną z wyegzekwowaniem roszczenia przez komornika sądowego i stanowi podstawę do ustalenia przez komornika sądowego opłaty stosunkowej, jak również czy samo wydanie przez komornika sądowego postanowienia ustalającego koszty postępowania egzekucyjnego (w tym opłatę stosunkową) i jego uprawomocnienie oraz możliwość jego wykonania w drodze egzekucji stanowi o uszczerbku w majątku dłużnika (zwiększeniu jego pasywów) - tj. szkodzie w rozumieniu art. 361 § 1 i 2 k.c.,

niezależnie od tego, czy ustalone koszty zostały od dłużnika ściągnięte lub dobrowolnie przez niego zapłacone.

Stanowisko skarżącego mające uzasadniać potrzebę przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wewnętrznie sprzeczne. Powołuje się on na to, że jest ona oczywiście uzasadniona, a następnie wskazuje, że przepisy, których naruszenie ma decydować o tej oczywistej zasadności, w jego ocenie stanowią źródło istotnego zagadnienia prawnego i zachodzi potrzeba ich wykładni jako budzących wątpliwości. Jeżeli dany przepis budzi wątpliwości i jest rozbieżnie interpretowany przez sądy, to nie można twierdzić, że jego naruszenie jest oczywiste. Albo zastosowanie przepisu jest proste i w efekcie jego naruszenie może być oczywiste, albo problem wykładni jest skomplikowany, przez co powoduje poważne wątpliwości, prowadzące do rozbieżności ocen, a tym samym naruszenie prawa przez sąd nie jest oczywiste. Tej sprzeczności w stanowisku skarżącego nie usuwa to, że na wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego i potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie powołuje się na wypadek przyjęcia przez Sąd Najwyższy, że jego skarga nie jest oczywiście uzasadniona.

Niezależnie od tego wskazać należy, że w judykaturze Sądu Najwyższego zostało wyjaśnione, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej oznacza, iż dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka w szczególności istnieje wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają wniesiony środek zaskarżenia. Pamiętać przy tym trzeba, że oczywiste jest to, co jest widoczne bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Skarżący musi zatem wykazać, że wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym na pierwszy rzut oka, bez konieczności przeprowadzenia bardziej szczegółowej analizy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, nie publ., z dnia 18 września 2012 r., II CSK 179/12, nie publ. i z dnia 13 marca 2017 r., I CSK 596/16, nie publ.). Powołując się na oczywistą

zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom, były więc dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej nie pozwala przyjąć, by była ona – w powyższym rozumieniu – oczywiście uzasadniona. Skarżący nie wykazał, że zastosowanie przepisów, których naruszenie zarzucił w skardze, było – w okolicznościach sprawy – oczywiście błędne lub doprowadziło do tego, że zaskarżony wyrok jest oczywiście nieprawidłowy. Wskazać przede wszystkim należy, że w judykaturze Sądu Najwyższego wyjaśniono, iż samo zwiększenie pasywów wskutek wydania prawomocnego orzeczenia nie stanowi szkody, za którą odpowiada Skarb Państwa, gdyż nie ma ona (jeszcze) charakteru rzeczywistego, a indemnizacja jest możliwa (o ile zostaną spełnione wszystkie przesłanki) dopiero z chwilą przeprowadzenia egzekucji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 2010 r., III CNP 48/10, nie publ., z dnia 23 lutego 2012 r., I CNP 43/11, nie publ., i z dnia 11 października 2012 r., I CNP 21/12, nie publ.). W związku z tym, że w sprawie nie ustalono, aby orzeczona przez komornika opłata egzekucyjna została od skarżącego wyegzekwowana, nie sposób przyjąć, aby wykazał on swoją szkodę, co przesądza, że jego skarga kasacyjna w żadnym razie nie mogłaby zostać uwzględniona.

Istotność zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) konkretyzuje się w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które

zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Z kolei potrzeba wykładni przepisów prawa budzących wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury, oznacza sytuację, w której w sprawie występuje kwestia o niejasnym charakterze, będąca źródłem istotnych wątpliwości lub różnic zdań w orzecznictwie, mająca znaczenie dla oceny dochodzonego roszczenia (tak Sąd Najwyższy w postanowieniach: z dnia 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, nie publ. oraz z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, nie publ.).

Skarżący wskazał na potrzebę rozstrzygnięcia dwóch określonych przez siebie zagadnień prawnych, lecz w uzasadnieniu wniosku nie przeprowadził pogłębionego wyводу prawnego dla wykazania wystąpienia istotnego zagadnienia prawnego, ani wykazania, że zaszła potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, wymagające zaangażowania Sądu Najwyższego. Brak szerszego rozwinięcia wniosku uniemożliwia weryfikację, w jakim zakresie wiąże się on, w intencji skarżącego, z art. 398⁹ § 1 pkt 1 lub 2 k.p.c. Nie jest rolą Sądu Najwyższego domyslanie się lub poszukiwanie okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., sygn. akt II UK 38/08, nie publ.; z dnia 14 grudnia 2004 r., sygn. akt II CZ 142/04, nie publ.). Zaprezentowane twierdzenia skarżącego, nieoparte odpowiednią argumentacją, nie wystarczają do wykazania, by w sprawie doszło do wątpliwości, które mogły by wyczerpywać przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 lub 2 k.p.c. Ubocznie należy wskazać, że drugie z przedstawionych przez skarżącego zagadnień, dotyczące szkody jako skutku zwiększenia jedynie pasywów w sytuacji, w której nie doszło do wykonania orzeczenia, nie wywołuje w judykaturze wątpliwości.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Ze względu na sytuację majątkową skarżącego Sąd Najwyższy, na podstawie art. 102 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., postanowił nie obciążać go kosztami postępowania kasacyjnego.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym przez radcę prawnego Magdalenę Wachoń-Radywonik Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 6 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. poz. 1715 ze zm.).